

DOMSTOL

ADMINISTRASJONEN

Saksbehandler: Kari Hinrichsen Gjervold
Direkte tlf.:
Dato: 27.11.2020
Saksnr.: 20/2458 - 2
Arkivkode: DOMSTOL 008
Deres ref.:

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Høringssvar - Ny lov om erstatning fra staten til voldsutsatte

Domstoladministrasjonen viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 4. september 2020.

Vi vil i dette høringssvaret ikke gå i detalj i hele departementets forslag, men kommentere enkelte problemstillinger.

- Punkt 11 om *forholdet til domstolenes utmåling av erstatning*

En forutsetning for at forslagene til ny lov om voldsoffererstatning skal kunne gjennomføres, vil være at domstolene i behandler hele erstatningskravet i forbindelse med straffesaken. Ettersom dette var tema i høringen om NOU 2016: 24 Ny straffeprosesslov, kommenteres ikke dette nærmere her. Vi bemerker likevel at Straffeprosessutvalgets forslag vil innebære et kulturskifte, og at det kan ta noe tid før de eventuelle endringene får fullt gjennomslag i praksis.

En mulig konsekvens av departementets lovforslag er at retten vil kunne idømme erstatning utover det som kan forskutteres av staten etter voldsoffererstatningsordningen, f.eks. erstatning for tingsskade eller forhold som går utover ordningens geografiske virkeområde. Dette kan skape problemer for automatisert utbetaling av erstatning. Når opplysninger om dommen skal oversendes i en slik strukturert form at det legger til rette for automatisert utbetaling, er det nærliggende å ta utgangspunkt i hva som tas inn i domsslutningen. Opplysninger som kun fremkommer av domspremissene vil vanskeligere la seg strukturere. Departementet konkluderer ikke når det gjelder eventuell avgrensning med tanke på geografisk virkeområde, men potensielle avgrensninger kan være hvor den straffbare handlingen er begått, om domfelte eller fornærmede har opphold i Norge eller er norske statsborgere, eller hva som var skadelidtes alder på det eventuelle skjæringstidspunktet. Dette er forhold som i dag ikke vil fremgå av domsslutningen i en straffedom. Det vil heller ikke nødvendigvis komme frem av slutningen hvilken del av det idømte erstatningsbeløpet som gjelder tingsskade. Hvis dette vil være opplysninger av betydning for forskuttering av erstatningsbeløpet, kan det bli behov for å innhente disse opplysningene på annen måte. Dette vil ha innvirkning på utviklingen av overføringssystemene.

- Punkt 16 om *saksbehandlingsregler*

Departementet har foreslått at skadelidte ved forkynning av dom skal bli spurt om de ønsker at staten forskutterer det idømte erstatningsbeløpet. Etter forslaget skal påtalemyndigheten innhente slikt samtykke i straffesaker. I de sivile sakene vil det antagelig bli enten domstolen eller utbetalingsmyndigheten som innhenter samtykke til forskuttering av erstatningen. Hvem som får ansvaret med å innhente slikt samtykke, vil ha betydning for hvem som har ansvar for den tekniske utviklingen av compatible digitale løsninger, samt den finansielle siden av dette. Vår oppfatning er at det er mest naturlig at det organ som skal behandle kravet om utbetaling, altså utbetalingsmyndigheten, også får ansvaret for nødvendige kommunikasjonsløsninger. Dette vil også kunne forhindre eventuell dobbelutvikling av systemer, gitt at alternativet er at både domstolene og påtalemyndigheten må utvikle kommunikasjonsløsninger for innhenting av samtykke. Dersom utbetalingsmyndighetens gis ansvaret, vil det likevel bli nødvendig med noe utvikling og tilpasning av domstolenes saksbehandlingssystem (LOVISA).

Departementet har en uttalt målsetning om at skadelidte skal kunne få utbetalt erstatningen innen tre uker etter rettskraft. Staten skal også umiddelbart kreve regress fra skadevolder. Dette nødvendiggjør effektive digitale samhandlingsløsninger mellom domstolene, påtalemyndigheten, skadelidte/skadevolder og utbetalingsmyndigheten. Effektivitet i samhandlingsløsningene vil ha en side mot strukturering av den informasjonen som er nødvendig for å utbetale erstatning, jf. overfor om punkt 11.

Ved krav om dom for å få forskuttet erstatning fra staten, er det en naturlig følge at det også vil bli økte utgifter til advokat. En må være påpasselig med ikke å legge opp til en ordning hvor kostnadene med å behandle erstatningskravet overstiger selve erstatningsbeløpet. Dette bør hensyntas med utformingen av saksbehandlingsreglene for de sivile erstatningssøksmålene.

- Punkt 20 om *økonomiske og administrative konsekvenser*

Departementets lovforslag vil kunne innebære økte kostnader for domstolene, både ved at erstatningskravet i større utstrekning skal behandles som en del av straffesaken og ved krav om sivil søksmål i de fleste øvrige saker. Videre kan det at staten i visse tilfeller vil måtte gå til søksmål mot skadevolder for å få tvangsgrunnlag for utlegg ved regress, potensielt medføre økt sakstilsfang til domstolene. Det hefter stor usikkerhet til omfanget av kostnadsøkningen, blant annet grunnet usikkerhet knyttet til antallet som vil gå til sivil søksmål. For å ha tilstrekkelig saksavviklingskapasitet til å behandle et økt antall saker må bemanningen i domstolene økes, fortrinnsvis gjennom økt dommerbemanning.

Videre vil endringene i forslaget vil kreve etablering av en egen tjeneste for datautveksling mellom LOVISA og utbetalingsmyndighetenes systemer. Omfanget av et slikt arbeid er vanskelig å vurdere, da det avhenger av hvilke data utbetalingsmyndigheten trenger, og i hvilken grad det vil være behov for å strukturere data som i dag ligger i dokumenter (særlig avgjørelser).

En mulig minsteløsning kan legge til rette for manuell behandling hos utbetalingsmyndigheten ved å sende noe data og avgjørelsesdokumenter automatisk. Erfaringsmessig vil en slik løsning ha en kostnad på rundt 1,5-2 millioner. En mer ideell løsning, som legger til rette for en helautomatisk saksgang, vil innebære at avgjørelser sendes som strukturerte data. Våre erfaringer med å strukturere avgjørelsesdata tilsier så langt at en slik løsning vil ha en kostnad på nærmere 6 millioner.

Vi bemerker at omfanget av arbeidet og kostnadene med å utforme slike løsninger vil avhenge av hvilken innretting som velges og hvilke løsninger utbetalingsmyndigheten benytter eller utvikler. Vi tar derfor forbehold om at kostnadsanslagene vil kunne endres.

Uansett påpeker vi at økte kostnader for domstolene, både med tanke på økt sakstilfang og utvikling av systemer, nødvendiggjør tilførsel av midler til dette.

Med hilsen

Robert Envik
seksjonssjef

Kari Hinrichsen Gjervold
rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.